

درآمدی بر فلسفه

www.ketab.ir

درآمدی بر علم صرف

نویسنده: فرامرز علیزاده

بازنویس علمی: محمدرضا مدرسی، علی نیکبخت و
سید علی یحیی زاده

مرکز تدوین متون و منابع درسی حوزه‌های علمیه

گروه علمی: بهرام جهان‌دیده، سید کاظم شامیری،
داود قائمی نسب، محمدرضا مدرسی، علی نیکبخت و
سید علی یحیی زاده

استاد دروس آموزشی: عبدالرضا مهاجر
حروف چین: محمد ولی پور
نمونه خوان: محمد حسینی شیبانی
طراح و گرافیکست: مجتبی قانونی

ناشر: انتشارات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
چاپ: اول / ۱۴۰۲
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شماره کتاب شناسی: ۹۳۷۶۹۲۳
شابک: ۵-۰۷۶-۲۵۸-۶۶۲-۹۷۸

۰۸۰۱

صاحب نظران، استادان و طلاب ارجمند می‌توانند متون و منابع درسی
سازنده و پیشنهادهای خود را درباره متون درسی حوزه‌های
طریق پایگاه www.Dtadrvin.ir بیان فرمایند.
شماره تماس مرکز تدوین متون و منابع درسی: ۰۲۵۳۷۷۳۵۵۴۷
وبگاه انتشارات: ۰۲۵۳۲۹۱۰۹۷۰
نشر حوزه در ایما و اینستاگرام: [@Nashre_Howzeh](http://www.nashrehowzeh.ismc.ir)

مقدمه

منزلت و جایگاه متون درسی در حوزه علمیه می‌طلبد که اهتمام و دقت شایسته‌ای در بازسازی، اصلاح و تدوین متون درسی صورت پذیرد. تنوع و تمایز گرایش‌ها، نیازها، شیوه‌ها و الگوهای تعلیم و تربیت نیز مسئولان امر آموزش و پژوهش و برنامه‌ریزی درسی را بر آن می‌دارد تا به طور مستمر به ارزیابی و ارتقای متون آموزشی در قالب‌ها و الگوهای نو همت گمارند. از دیگر سواصلی‌ترین ابزار انتقال تجارب پیشینیان، میدان تدریس و رابطه میان استاد و شاگرد است که بر محور کتاب درسی شکل می‌گیرد.

مرکز تدوین متون و منابع درسی با توجه به نکات فوق، رسالت خویش را تولید محتوای درسی، کمک‌درسی و راهنمای تدریس، و نیز بازبینی و اصلاح متون درسی گذشته می‌شناسد و از بدو تاسیسی تاکنون بدین منظور گام‌های متعددی برداشته است. رسیدن به این آرمان با بهره‌گیری از همه ظرفیت‌ها و نیروهای انسانی موجود (از قبیل مشاوران، گروه‌های علمی، همکاران و منتقدان) و با نظارت و ارزیابی مستمر و دریافت بازخورد از اقدامات انجام‌شده امکان‌پذیر خواهد بود.

کتاب «درآمدی بر علم صرف» که برای درس صرف^۱ در نظر گرفته شد، زمینه مناسبی برای ورود به عرصه دانش صرف و آشنایی با ابعاد و زوایای اصلی و کلی آن است و همان‌طور که از حجم محدود آن پیداست با هدف ایجاد نگرش جامع و کلی پیش از ورود به آموزش تفصیلی مسائل علم صرف تالیف شده است.

مرکز تدوین متون و منابع درسی حوزه‌های علمیه مراتب سپاس خود را از همه اساتیدی که این اثر مرهون تلاش علمی آنهاست ابراز می‌کند؛ به‌ویژه مرحوم استاد فرامرز علیزاده که نسخه اولیه این اثر حاصل دانش و تجربه آن فقید سعید بوده

و همچنین استاد ارجمند حجت الاسلام و المسلمین سید حمید جزایری که انتشار نخست این اثر با نظارت و راهبری ایشان تحقق یافته است.

با توجه به تدریس چندباره این کتاب، اعضای محترم گروه علمی صرف مرکز تدوین متون و منابع درسی، به ویژه اساتید محترم آقایان حجج الاسلام سید علی یحیی زاده، محمدرضا مدرسی و علی نیکبخت، با دقت به استماع نقدهای اساتیدی که طی سال های اخیر تدریس آن را بر عهده داشته اند پرداختند و پس از آن نیز کتاب را بازنویسی کردند. بنابراین در تکمیل و ارتقای این اثر نقش بسزایی داشته و بر غنای آن به مراتب افزوده اند. از خداوند متعال توفیق روزافزون آنان را مسئلت داریم.

بدیهی است نقد عالمانه صاحبان رأی و اساتید گران قدر برای ما فرصتی مغتنم است تا در اصلاح و تکمیل این مجموعه قدم های بعدی را برداریم. بنابراین امیدواریم دیدگاه های اصلاحی و تکمیلی خود را از طریق پایگاه www.Dtadvin.ir با ما در میان گذارید.

مرکز تدوین متون و منابع درسی حوزه های علمیه

زمستان ۱۴۰۲

فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

بخش اول: مباحث مقدماتی

تمهید: علوم ادبیات عرب و جایگاه آن در حوزه ۱۳
درس اول: علم صرف و جایگاه آن میان علوم ادبیات عرب ۱۵
درس دوم: حروف اصلی و زائد و وزن کلمه ۱۹

بخش دوم: ساختارها

فصل اول: فعل ۲۷
درس سوم: فعل ماضی ۲۹
درس چهارم: فعل مضارع ۳۹
درس پنجم: فعل امر ۴۹
درس ششم: فعل ثلاثی مزید و رباعی ۵۷
درس هفتم: معلوم و مجهول ۶۳
فصل دوم: اسم ۷۱
درس هشتم: مذکر و مؤنث ۷۳
درس نهم: جامد و مشتق؛ اسم فاعل و اسم مفعول ۷۷
درس دهم: صفت مشبیه، اسم مبالغه و اسم تفضیل ۸۱
درس یازدهم: مفرد، مثنی، جمع؛ منسوب و مُصَغَّر ۸۵

بخش سوم: تغییرات لفظی

درس دوازدهم: سالم، مضاعف، مهموز و معتل ۹۳
درس سیزدهم: ادغام، تخفیف همزه و اعلال ۹۷